

Gredé proti Muti sva po priliki ondi, kjer se cesta iz Ivnika s Koroško veže, ali malo više prašala nekatere ljudi: Kako se oni vesnici pravi; razumeli naji so, pa toliko bistrega jim ni bilo zročeno, da bi bili mogli ta gordijski voz razvozljati. Pustivša te siroteje sva neko žensko na gumni slamo stepljočo poprašala za taisto reč; ta je hitro rekla: „verštê bindiš niks“. Taka je! Tù so mi se nehoté vrinule neumne misli nekega neslovenskega gospoda, ki je več let na mariborski gimnazii učil in sedaj ga že slovenska zemlja pokriva. Ta bivši naravstvenik je nekde menil ali zasledil, da je človek nastal kakor merčesi ali červiči v kaki mlaki ali kaluži. Moj Bog, odpusti mi! Vsej si nisem sam rad teh bedastih misel v pamet poklical. Svete nebesa! varujte nas take omike, pa tudi takih ljudi, ki tako blodijo. (Dal. sl.)

Iliade XVI. spev.

Poslovenil J. Ljubič. *)

Patrokl pa pri Ahilu stoji, pri vodju junakov,
Bridke solzice livaje, kakor črni urelec,
Ki po stermem pečovji vodo pretamno izliva.

Berzonogati, bognjerojeni Ahil ga miluje,

5. Glas zažene ter mu besede te krilate reče:

Kaj li solze prelivaš, Patrokl, kakor deklina
Mi nedolžna, ki teče za materjo, vzdignit jo prosi,
Primši se obleke overa mater hitečo,

Jo pogleduje milo jokaje, da bi jo vzeti hotela.

10. Tej enako, Patrokl, mile solzice ti točiš.

Mar sporočiti meni ali Mirmidoncom kaj imaš?

Ali morebiti iz Ftije sporočilo si zvedil?

Aktorovič Menotios še pri življenji ima biti,

Med Mirmidanci Ajakič Pelej tudi še biva,

15. Midva oba za te bi žalvala, ako bi umerla.

Ali ti žalost je bridka zavoljo Argivcov ginečih

Tam pri ladijah votlih, lastni pregrehi v plačilo?

Daj, naznani, pa nič ne prikričaj, da veva obadva!

In globoko zdihaje mu Patrokl vitežki praviš:

20. Péleja sin Ahil, najgorši junakov ahajskih!

Na me ne serdi se, bridka se tuga Ahajcov lotila:

Tisti usi, ki prej so najhrabrejši bili, ležijo,

Tam pri barkah ležijo, ranjeni sulcami, pšicam':

Krepkega Djomeda Tidejeviča pušica zadela,

25. Odisej. Agamemnon ponosni sta ranjena sul'cam',

Tudi Euripilu ostra pušica v nogo priletela.

Rane jim celijo urno skakljaje zdravniki umni,

Jim bolečine hladijo; le ti sam si nespraven.

Da bi se serd ne lotil me nikdar, kakoršen tebe,

30. Ti v nesrečo le hrabri! Kaj bo potomcom hasnilo,

Ako rešiti nočeš Argivcov iz stiske sramotne?

Ti brezcutni! tebi ni Pelej vitežki oča,

Mati ne Tetida; tebe stvarilo sinje je morje.

Stermo pečovje, ker kruto serce u persih ti bije;

35. Ako pa v duhu kako božje naznanje te plaši,

Ali po blagi ti materi Zen kaj mogočni sporočil,

Mene saj pošlji, mirmidonske čete tud' z manoj;

Ako bi nam bilo rešiti mogoče ljudstvo ahajsko.

Daj da persi oklenem si s tvojim trdnim oklepom,

40. Da bi Trojanci mene za tebe deržaje boja nehali,

Si pogumni sinovi ahajski odahnili straha

Vtrudeni; res kaj malo trenutkov vojske počitka!

Lahko možaki nevtrudeni vtrudene v bojnemu kriku

Proti terdnjavi od ladij, šotorov bomo zagnali.

45. Tako govoril in prosil je revež; samemu sebi

Moral je bridki pogin in pa strašno smert izprostiti,

In nevoljno tekun siloviti Ahil mu odverne:

O veličastni Patrokl, kaj si ti vendar govoril!

Nič ne porajtam za Božje preroštvo, ki bi ga zvedil,

50. Ni poročila od Zena blaga mi mati prinesla;

Ampak bridka bolest mi prešinila serce in dušo,

Kadar enakega sebi človek oropati hoče;

Ki mogočnejši je, hoče uzeti mi častno darilo:

Ta bolest mi je bridka, grozno skeli me v serce.

55. Deklico, katero mu v častno darilo so dali Ahajci,

In sem pridobil jo s sul'co, kipečo terdnjavo razdjavši,

Agamemnon, vodja junakov iz rok je ugrabil

Atrejevič, kot bil bi jez kakošen tujec brezčastni.

*) Za pokušnjo iz prestav nadepolnega učenca Novomeške gimnazije. Vred.

Pa pozabimo, kar je preteklo; nikdar tudi nisem

60. Misli se vedno serditi; pa sem vendar bil sklenil,

Prej nikakor serdu ne nehali, dokler da enkrat

Privihra do ladij bojno hrumenje in vojska.

Toraj persi okleni z mojim slovečim oklepom

In bojoljubne Mirmidonce pelji u vojsko,

65. Ker pa že černe se trume trojanske okoli podijo

Močno krog ladij: Argivci se pa obrežji na morskem

Vijejo, drenjajo, ker le še malo zemljišča imajo.

In trojansko kardelo vesvoljno za njimi jo bije

Derzno, saj ne vidijo moje čelade obliča

70. V blišču bliskati; berzo bi bili polnili prekope

V begu z mertvaci, ak' Agamemnon bi vodja mogočni

Meni bil skazal pravico, pa zdaj naskakujejo tabor.

Več ne suče Djomed Tidejevič v rokah junaških

Pike razkačen, da bi Danajcom sramoto odvernil;

75. Atrejeviča glasnega krika ne enkrat ne čujem

Iz sovražnega gerla; pa Hektora vpitje moriveca

Navduševaje Trojance krogi se čuje, s hrumenjem

Sipljejo se čez plan ter bijejo v boji Ahajce.

Zdaj pa vendar, o Patrokl, spodi nadlogo od ladij,

80. Udri serdito v Trojance! da v žarečem plamenu

Bark ne zažgejo in ne prepredejo mile vernitve.

Slušaj pa kar s poveljno besedo na serce ti stavim,

Da boš čast glasovito in slavo meni pridobil

Pri vesvoljnih Danajcih, cvetečo da tudi deklino

85. Spet mi dajo nazaj, priložijo drage darila.

Jih odpodivši od ladij se verni nazaj; morebiti

Da pridobiti da slavo germeči zaročnik ti Here;

Vendar nikakor vkrotiti brez mene ne smeš hrepeneti

Bojoljubne Trojance; to bi me malo slavilo,

90. Tudi napihnen možakov v vojski in bojnemu vrišu

Trojce morivši ne vodi proti iljonskem' ozidju,

Da vekovečnih bogov se z Olimpa ne bliža nobeden

Tebi: sila jih ljubi daljekostrelec Apolon;

Ampak verni nazaj se ko lad'jam rešitev prineseš,

95. Druge pa pusti tamkaj, naj bijejo se po planjavi.

Dopisi.

Iz Kobleglave na Goriškem 1. sept. Huda živinska bolezen se je k nam pritepla, in napada po redu govejo živino ter jo naglo umori; danes so enega vola, ki je krepal, razrezali, pa nič družega našli kot vrance sila dosti; ravno to so tudi pri prejšnjih čveterih dobili. Ljube „Novice“, ker rade na pomoč hitite, svetujte nam kaj. *)

Iz Mokronoga na Dol. 14. avg. Danes so pri nas premije delili gospodarjem, ki so najlepši kobile izredili. Komisija je štela 7 mož: dva gospoda (deželni svetovavec gosp. Lašan in prof. Bleiweis) sta prišla iz Ljubljane, poslana od deželnega poglavarstva; dva višja oficirja z vojaškim živinozdravnikom sta prišla iz Gradca; dva gospoda (gosp. grof Barbo in gosp. Gresel) pa sta bila iz bližnje okolice kot zaupna moža od deželnega poglavarstva izvoljena. 7 premij je bilo za razdelitev namenjenih, in čeravno je le 14 kobil (dve z žebetoma, 12 pa družih mlajših brez žebet) na ogled prišlo, je komisija letos vendar vseh 7 premij — 50 svetlih cekinov — razdelila, enemu gospodarju pa je mogla le samo medaljo dati, ker za našo deželo je sploh le 7 premij določenih. Memo predlanskega je komisija z veseljem zapazila, da so kmetje letos veliko lepšo živino pripeljali, kar se tiče mladih žebic; žalostno pa je bilo viditi le dve starejše kobili z žebetoma in še te tako malo prida, da je je komaj eni iz posebno dobre volje mogla dati manjša premija. Res čudno je, da v Mokronogu ni bilo dosihmal še nikoli nobene čedne do 8 let stare kobile viditi! Da bi jih ne bilo, ne moremo skor verjeti; da bi se pa ne splačalo za 15 cekinov se potegniti, ki se dobé s prvo premijo, nam pa tudi ne gré v glavo. Letos je bilo pervikrat pri teh premijah tudi to, da vsak, kdor je premijo dobil, je prejel tudi medaljo z napisom: „Za

*) Vaša bolezen je navadna poletinska bolezen, ki se imenuje vrančni prisad ali čerm. „Novice“ so skor vsako leto o tej bolezni pisale; išite v kazalu prejšnjih let in našli bote prav natančen poduk. Vred.

dobro izrejo in verdovanje kónj“. Med gospodarji, ki so v Mokronog pripeljali letos živino iz Dolenskega, Notranjskega in Gorenškega so dobili tedaj te-le premije: Jakob Žagar iz Karteleva za kobilu z žebetom 5 cekinov, — France Majšel iz Št. Jerneja za 3letno žebico 15 cekinov, — Jože Okorn iz Must za 3letno žebico 10 cekinov, — Anton Ferline iz Fužin poleg Ljubljane, Jože Soré iz Trebna, Vincenci Smola iz Novega mesta in Anton Karlič iz Martinove vasi — vsak po 5 cekinov, — Ignaci Dolenšek iz Brunevasi pa samo medaljo. — Naj pri ti priliki še povémo, da polje zdaj pri nas lepo kaže; posebno ajde so prav lepe; le to je velika žalost, da krompir tako zlo gnjuje, da nektore njive že od daleč smerdé. Ne vé, zakaj se ne podvizajo gospodarji, tak krompir berž izkopati, da bi ga oteli še večji škodi v zemlji? Očitno je, da gré bolezen od perja doli v zemljo in se tedaj gnjilina dalje odverne, ako se krompir vzame iz zemlje in potem nagnjiti odbere od zdravega, da se saj to ohrani, kar še nima bolezní v sebi.

Iz Barke na Notranjskem 28. avg. J. A. — Tudi pri nas se je sviloreja začela, kjer je dozdej še ni bilo; tako lepo so se ponesli svilodi, da je bilo veselje viditi, in komaj so drugo dobo nastopili, že so bili na Laško zapisani in prav po visoki ceni zaarani. Kupec, kateri jih je kupil, je pustil kokone tako dolgo tukaj, da so metulji jajčica izlegli, katerih je bil zlo vesel. Perve jajčica pa smo mi kakor tudi murvino seme in murvine drevesca iz Ljubljane prejeli od kmetijske družbe, kateri smo prav hvaležni. Turšica je pri nas prav lepa; krompir enmalo gnjuje; grojzdja je dosti; čeravno enmalo bolno, se vendar veselimo, da ga bomo pili, ako ga Bog dalje škode varuje.

Iz Šmartna pri Litii. (Nove orgle). Lansko leto o sv. Jakobu je doveršil gosp. Ferdinand Malahovski iz Ljubljane v naši farni cerkvi nove izverstne orgle na 22 spremenov, s tremi manuali, pedalom in tremi združivniki (Koppeln). Leto in dan že opravljajo zvesto svojo službo, prestale so toraj že marsikako vremensko skušnjo, in čas je, da o njih povem, kar bi utegnilo koristiti na eno ali drugo stran. Orgle stojé v treh lično izdelanih omarah. V srednji véliki stoji jezični spremen „oboe“ 8', ki se glasi na prvem manualu; dalje „principal“ 8', „bourdon“ 16', drugi „bourdon“ 8', „nachthorn“ 8', „gamba“ 8', „oktav“ 4', „flavta“ 4', „viola“ 4', „kornet“ čveteroverstni 4' 3' 2' 1³/₅' in „mikstura“ trojnoverstna, katerih 10 spremenov se glasi na drugem srednjem manualu; dalje „subbas“ 16', „posavna“ 16' z jeziki, „fagot“ 16' z jeziki, „oktavbas“ 8' in „violoncelo“ 8', katerih 5 spremenov se glasi s pedalom. V dveh manjših stranskih, bolj spredaj postavljenih omarah stoji sledečih 6 spremenov, ki se na zgornjem, tretjem manualu glasé: „geigenprincipal“ 8', Malahovskitova „vox humana“ 8', „salicional“ 8', „oktav“ 4', „viola d' amour“ 4' in „violine“ 2'. Manualni spremeni štejejo po 56, in pedalni po 22 pišal. Vseh pišal skup je 1294. Značaji sledečih spremenov so posebno srečno zadeti: „oboe“, ki poje prav tako, kakor muzikalno orodje enakega imena, potem značaj „principala“, „flavte“, „vox humana“, ktera je zravno verhníške najsrečnejše zadeta zmed vseh, kar jih je mojster doslej naredil „gambe“ in „nachthorna“. V sredi pred veliko srednjo in med obema stranskima omarama stoji čedna orglarska miza z novo, izverstno izdelano mehaniko za združevanje manualov, posneto z nekolikimi spremembami po narisu orgel v cerkvi sv. Majdalene v Parizu. Z nje pomočjo se ložej igravno ko po navadnih „kopeljnih“ združijo glasovi dveh ali pa vseh treh manualov. Igranje po združbi drugega manuala s tretjim je tako lahno, kakor na posamnih manualih. Le kadar se združijo vsi trije manuali, je nekoliko terje, pa še zmiraj ne tako terdo, kakor pri marsikterih orglah po združbi dveh manualov. Leto je sicer že preteklo, kar so bile orgle dodelane, po gosp. Gr. Riharju, slavnoznanim vodju mu-

zike v ljubljanski stolni cerkvi, in po meni preiskovane in presojene; zasačila jih je nemila in nenavadno mokrotna zima v naši bolj vlažni kakor suhi cerkvi, pa vendar so brez vse napake ostale stanovitno take, kakoršne so bile ob preiskavi. Spremene z jeziki, posavno, fagot in oboe, kateri, če bi bili še tako izverstno narejeni, se z vsakim vremenom nekoliko spremené, kar vsak umetnik dobro vé, sem v tem času dvakrat ubral (štimal), namreč, pred Božičem in o véliki noči. Obvisnic (Stellschrauben) ni bilo treba premakniti skozi celo leto ne, kar bo pač malokje od večjih orgel obveljalo, ker je znano, da se o mokrotnem vremenu odjenjavati, pri suhem pa priterjevati morajo. Skozi in skozi vse spričuje, da je blago in delo res izverstno in mojster res hvale vreden. Sedaj pa še nekaj o „vox humana“.

(Kon. sl.)

Iz Ljubljane. Slavnoznani slovenski pisatelj gospod Ivan Macun je iz Zagreba kot c. k. gimnazijski učitelj v Ljubljano prestavljen. Dobro došel! — Te dni je prišel v Ljubljano novi ravnatelj ljubljanske nižje realke, gospod Rudolf Žnedar iz Berne; ravno tako tudi častitlj. gosp. Mrak, general-vikar prečast. gospod škofa Baraga, iz Amerike.

Iz Ljubljane. Jesensko vreme nam zdaj kaj po volji ugaja, zlasti pridnim bčelicam je tako ugodno, da bodo toliko medú nanesele, da se stari ljudje ne spomnijo, kdaj so bile tako rodovitne, v ljubljanski okolici posebno tako, da se panjevi nahajajo po več kot 60 funtov težki.

Iz Ljubljane. Predvčeranjim popoldan so našli delavci v Salendrovi ulici, v hiši št. 195 pod podnicami, ktere popravljajo, človeške kosti. Kako in kdaj je prišlo truplo nesrečnega človeka v tako skrivni grob, se ne vé; o francozskem času je bila ondi kasarna francozkih žandarjev.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. 1. dan t. m. je c. k. ministerstvo dnarstva v dunajskem vladnem časniku „Wien. Zeit.“ prav na drobno na znanje dalo državne dohodke in stroške preteklega leta 1859. Vsi dohodki skupaj so znesli 260 milijonov in 829.196 gold., — stroški pa 541 milijonov in 453.484 gold., po tem takem se je 280 milij. in 624.288 gold. več izdalo kakor noter vzelo. To silno primanjstvo je napravila posebno nesrečna lanska vojska na Laškem, zakaj za samo vojaštvo na suhem in na morji se je izdalo, kakor ministerska rajtenga kaže, 301 milij. gold. Tistih 541 milijonov gold., ki se jih je čez dohodke izdalo, se je dobilo s tem, kar se je skupilo za prodane železnice, kar so donesele še plačila národnega, benečanskega in angleškega izposojila, kolikor so se pomnožile hipotečne dolžne pisma in dolg po menicah, in kar je dunajska banka bankovcov državi posodila. Al ne le, da je vojska toliko stroškov prizadjala in cesarstvo spravila v nenavadno dnarno stisko, je po zgubljeni Lombardii tudi zmanjšala državne dohodke z 14 milijonov gold. in pol. Vse druge dežele cesarstva pa so vergle 8 milijonov in 247.704 gold. več kakor predlansko leto posebno za to, ker so tudi v drugi polovici lanskega leta še vojskine priklade od zemljišnih in hišnih davkov in od pridobnine pobirali.

— Dunajski časniki so že razglasili te dni oba predloga, ki ju bote večina in manjšina edenindvajsetakov velikemu državnemu zboru nasvetovale. Ker sta se pa grof Sečen in Klam-Martiniz očitno oglasila, da predlog večíne ni tako oznanjen bil kakor je, bomo raji počakali z razglasom obeh predlogov tako dolgo, da ju bomo slišali iz državnega zbora. Danes le toliko rečemo, da obá predloga sta edina v tem, da žalostni dnarni stan našega cesarstva se ne dá ne z finančnimi započebami ne s prihranili do dobrega in za stanovitno odverniti, ampak treba je, da se vladba drugače osnova kakor je dosedaj bilo. Bolj na drobno bomo tedaj o tem govorili, kadar se bojo v velikem